

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ ІНДУСТРІЇ

Заваріка Галина Михайлівна

*доктор географічних наук, професор,
професор кафедри історії, археології та туризму,*

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Погоріла Валерія Сергіївна

здобувач,

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Трансформаційні процеси в готельно-ресторанній індустрії є дуже актуальним питанням. В нашому сьогоденні готельно-ресторанний бізнес змушений переходити на новий рівень розвитку за для власного удосконалення. Через війну більшість готелів та ресторанів у зоні бойових дій були змушені зачинятись, були розбиті чи пошкоджені. Потоки туристів зменшилися в рази через страх до подорожей і тому бізнес вже не приносив великих коштів. Через нестачу туристів та кваліфікованих кадрів більшість цих готелів не мали можливості продовжувати фінансувати свої бізнеси, кількість працівників різко почала зменшуватись через виїзд населення за кордон для збереження власного життя та страх [4].

Дивлячись на статистику, війна принесла дуже великі збитки Україні, руйнуючи, розгромлюючи готелі. Починаючи з 2014 року по сьогодення, велику кількість готелів було просто знищено, серед них і великі готелі з ресторанными комплексами. За даними аналітиків, Україна втратила щонайменше 22 великі об'єкти, які були пошкоджені або зруйновані в таких містах, як Київ, Харків, Одеса, Херсон, Запоріжжя, Кривий Ріг, Чернігів, Миколаїв, Краматорськ та Львів. На жаль, чимало менших готелів по всій країні також зазнали руйнувань [8]. Наприклад, заклад в Дніпрі «Бартоломео» [7], саме він мав великі архітектурні конструкції дерев'яних кораблів, які згоріли вщент і в цілому цей комплекс був одним з наймасштабніших архітектурних конструкцій в Україні. Також зазнав великих збитків готель «Миколаїв» в центрі міста Миколаєва та готель «Інгул», який на жаль визнали не відновним [5; 6]. Інформація про стан багатьох готелів у популярних курортних містах, що перебувають під окупацією (Бердянськ, Генічеськ, Залізний Порт, Скадовськ та ін.), недоступна. Це особливо трагічно, враховуючи, що саме південь України, який зараз потерпає від обстрілів, був центром відпочинку з великою кількістю готелів та санаторіїв.

Через постійні блек-ауті готелі повинні були облаштовувати все різними енергоносіями (наприклад, акумулятори, генератори для підтримки світла) та матеріалами (як приклад, для генераторів треба дуже багато палива, а це великі економічні затрати). І саме через це, та невелику кількість туристів та заселення, готелі просто йшли в мінуси і це стало початком економічної нестабільності. Але з часом все поступово відновлюється та трансформується, якщо розглядати у регіональному аспекті. І готельно-ресторанна мережа не стоїть на місці, навіть не зважаючи на воєнний стан в країні, готелі продовжують приваблювати населення, показуючи свою стійкість, відвагу та прагнення до відновлення.

Тенденція розвитку національних операторів у безпечних регіонах, таких як обласні центри та популярні зони відпочинку, зберігається і у 2025 році. Наразі велика кількість курортів відчиняють свої двері для туристів в більш безпечних частинах України, а саме в західній частині країни дуже швидко набувають популярності невеликі готелі, хостели, апарт-готелі, кондо-готелі, котеджні містечка. І як наслідок, населення обирає відпочинок ближче до рідних країв, але в більш безпечних місцях для відпочинку. Тому, зараз готельна індустрія стрімко розвивається саме на заході України, через кращий рівень безпеки. Вже готують проекти по будівництву нових готелів, курортних комплексів, котеджів. А також планують відновити культурні об'єкти та туристичну інфраструктуру, які є частиною майбутнього розвитку.

Відзначається помітна тенденція до трансформації застарілих радянських санаторіїв, пансіонатів та будинків відпочинку. Ці об'єкти мають намір переобладнати під сучасні лікувальні та реабілітаційні центри для військових, які отримали поранення. Очікується, що такі проекти стануть магнітом для значних інвестицій та міжнародних грантів.

В сфері гостинності починають поступово вводити нові методи ведення бізнесу. Наприклад, вводять цифровізацію та використання штучного інтелекту. Це дає змогу оптимізувати роботу персоналу, скорочувати витрати та підвищувати задоволеність гостей швидкою та ефективною працею. Створюють нові сайти автоматизованого резервування для легкого та швидкого бронювання чи готельного номеру, чи столику в ресторані, що є дуже комфортним та практичним для споживачів. В наш час невід'ємною частиною є месенджери (це і Тік-Ток і Instagram, Facebook), саме через активне користування цими соціальними мережами забезпечують масовий вплив гостей, вражених короткими відео про готель чи ресторан, красивий вид, якість обслуговування [1].

В останні роки збільшилася зацікавленість сталим розвитком і охороною довкілля. Технології, орієнтовані на скорочення

енергоспоживання та відходів, стають усе більш важливими для готелів і ресторанів [2; 3]. Ці технологічні тенденції не лише підвищують якість обслуговування, а й сприятимуть індустрії гостинності стати більш конкурентоспроможною та стійкішою до змін. Також важливим напрямком діджиталізації ресторанного обслуговування, що набув високої популярності, зокрема в умовах пандемії COVID-19, є електронна торгівля. Електронна торгівля у ресторанному бізнесі суттєво перетворила підхід до ведення справ, відкривши нові можливості для залучення клієнтів, поліпшення процесів і зростання прибутковості. Вона охоплює всі складові онлайн-продажів і комунікації з клієнтами в інтернеті, починаючи від онлайн-замовлень і доставки до просування послуг та контролю репутації [3].

Отже, розглянуті технологічні тенденції не лише підвищують якість обслуговування, а й сприятимуть тому, що індустрія гостинності стане більш конкурентоспроможною та гнучкою до змін. Гостинність завжди була галуззю, яка не тільки вдосконалюється та розвивається, де людська думка і побажання туристів є дуже важливим, однак сучасні технології допомагають не тільки зберегти, а й врахувати думку туриста за для покращення і вдосконалення роботи всього механізму готельного бізнесу [4]. Після війни готельний сектор має всі шанси стати локомотивом економічного зростання завдяки відновленню роботи, збільшенню попиту та надходженню інвестицій, включаючи міжнародні гранти.

Список використаних джерел:

1. Фонарьова Т., Бушуєв К. Підвищення конкурентоспроможності українських підприємств індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-68>
2. Тимченко А. В. Цифрова трансформація менеджменту в готельно-ресторанному бізнесі. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16523/1/186-190.pdf>
3. Стегней М. І., Нодь О. Л., Бергхауер О. О., Кампов Н. С. Трансформація готельно-ресторанного обслуговування в умовах цифровізації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 3. С. 26–29. URL: https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/08/ujae_2024_r03_a4.pdf
4. Румянцева І. Б., Мендела І. Я. Готельна індустрія України в умовах воєнного часу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-12-02>
5. Непочатенко В., Нагернюк Д. Готельний ринок України в умовах війни та перспективи його розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-133>
6. Кім про удар по готелю в Миколаєві: Власники тільки відновилися після прильотів, це атака на наш бізнес і економіку. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/military-actions/kim-pro-udar-po-hotelju-v-mikolajevi-vlasniki-tilki-vidnovilisja-pislja-prilotiv-tse-ataka-na-nash-biznes-i-ekonomiku-1705525.html>

7. Атака на Дніпро: у ресторані «Бартоломео» кажуть, що ні персонал, ні відвідувачі не постраждали. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3976300-ataka-na-dnipro-u-restorani-bartolomeo-kazut-so-ni-personal-ni-vidviduvaci-ne-postrazdali.html>

8. За рік в Україні з'явилося близько 100 нових готелів та семеро операторів ринку. URL: <https://delo.ua/ru/news/za-god-v-ukraine-poyavilos-okolo-100-novyx-gostinic-i-7-operatorov-rynka-447593/>